

Melkveebedrijf, april 2019.

Persistentie melkgift.

Melkkoeien starten na afkalven met een lage biestproductie. Na de biestperiode gaat de dagelijkse melkgift snel omhoog bij gezonde Nederlandse melkkoeien en bereikt haar piek rond 40 dagen na afkalven. Tot circa 100 dagen blijft deze piekproductie aanwezig en gaat daarna dalen. Vaarzen bereiken vaak iets later de piek en houden deze ook langer vol. Na de piek gaat de dagproductie langzaam dalen tot aan moment van droogzetten of afkalven. In het bedrijfsoverzicht van de MPR wordt dit weergegeven met de BSK (Bedrijfs Standaard Koeproductie in kg melk) achteraan in het overzicht van de lactatie groepen verdeling. Dieren met > 305 dagen melkgift hebben geen BSK omdat het rekenmodel tot 305 dagen lactatie rekent. Op een goed functionerend melkveebedrijf is de BSK “vlak” over de lactatie groepen. Dit artikel gaat in op afwijkingen in de persistentie en hoe dit door u als veehouder is te beïnvloeden. De vraag is namelijk willen we meer of minder persistente dieren op ons melkveebedrijf?

Leeftijd en ras

Er is duidelijk een leeftijdsverschil in persistentie: met name jong afgekalfde vaarzen hebben een zeer goede persistentie: ze kunnen dus lang de piek productie volhouden en gaan pas ver in de lactatie minder melk geven. Voorwaarde is wel dat ze vlot afkalven en hierbij geen “schade” oplopen door bijvoorbeeld beschadiging van de geboorteweg. In de praktijk komt het er dan op neer : vlotte en goede ontwikkeling (niet vervetten) en insemineren met een geteste stier voor vlot en licht afkalven. De keerzijde van deze goede persistentie bij vaarzen is de hoge dagproductie 2 maande voor het afkalven: het droogzetten met maximaal 10 kg melk per dag is een grote uitdaging en de kunst is om dit met elkaar correct op te lossen. De vraag kan ook zijn of bij vaarzen gestreefd moet worden naar een korte tussenkalftijd? Bij het ouder worden van de koeien neemt de persistentie af en is duidelijk minder bij koeien die een moeilijke start hebben met een te diepe Negatieve Energie Balans. Toch zijn er ook oudere gezonde koeien met een uitstekende persistente melkgift: voor deze dieren geldt ook of het wel zo voordelig en, uit oogpunt van dierwelzijn, zo vriendelijk is om vroeg te insemineren na afkalven: veel melk met prima gehalten in het tweede deel van de lactatie is bedrijfseconomisch heel gunstig en maakt het proces rond correct droogzetten verder in de lactatie eenvoudiger.

Over de rassen zijn er duidelijke verschillen: met name de Holstein dieren hebben een goede persistentie. Wel is er grote variatie binnen dit ras en voor u als veehouder loont het zeker om dit mee te wegen in de keuze van stieren om de ideale koe te fokken binnen het bedrijfssysteem zoals u dat voor ogen heb. Rassen met meer dubbeldoel richting (bijvoorbeeld het MRIJ ras) hebben over het algemeen een duidelijk lagere persistentie.

Sturingsmogelijkheden

Meerdere mogelijkheden bestaan er om de persistentie van de melkgift te beïnvloeden via het bedrijfs-management (vaker melken per dag is heel duidelijk) en via individuele sturing van de vaars of koe.

Allereerst is vlot en gezond afkalven de eerste voorwaarde voor een hoge piekproductie die ook lang is vol te houden: dieren met een te moeilijke afkalving, melkziekte of vervetting (BCS >3) eten per dag net te weinig en hebben hierdoor een te grote NEB. Ook het niet vlot en pijnloos kunnen lopen en liggen werkt sterk negatief voor een hoge piekproductie. Dit is uitermate belangrijk want dieren die de piek niet halen en ook tekort een hoge piekproductie hebben missen per definitie ook een goede persistentie (de lijnen lopen namelijk evenwijdig in afname van de dagelijkse melkgift). Om een hoge piekproductie te komen moeten de omstandigheden in de wei of op stal wel ideaal zijn: minimaal hitte-stress, dagelijks veel lekker structuurrijk voer met veel (bestendig) zetmeel.

Via het rantsoen is het mogelijk om het lactose gehalte in de melk voldoende hoog te krijgen en vooral in het tweede deel van de lactatie is dit bijna het belangrijkste om dieren goed aan de melk te houden (bij toename van het lactose gehalte in de melk stijgt ook de dagelijkse melkgift). De soort en hoeveelheid voer eiwit van het dagrantsoen geeft ook variatie mogelijkheden: meer onbestendig en vlot oplosbaar voereiwit geeft verhoging van de melkgift per dag. In verhouding meer eiwit voeren (hoger Ruw Eiwit gehalte in het complete rantsoen) geeft ook meer melk per dag. Het tankureum gehalte gaat stijgen. Dit geeft daling van de voer efficiëntie en belast ook extra de lever van de koe. Hierdoor krijgt de koe minder weerstand.

Samenvatting

Jonge Holstein dieren die vlot en gezond afkalven hebben de hoogste piekproductie per dag (ook het hoogste lactose gehalte in de melk) en daarbij ook tot ver in de lactatie een hoge dagelijkse melkgift. Hier dient u zeker ook met het inseminatie moment (interval afkalven – insemineren) rekening te houden om grote problemen rond het droogzetten te beperken. Ook oudere gezonde Holstein koeien kunnen een prima persistentie hebben en zijn vaak zeer waardevolle dieren in de koppel en voor de melkveehouder. Vaker dagelijks melken en ruim voldoende voereiwit voeren helpen ook om de dagelijkse melkgift te stimuleren.

Dick de Lange,
Rundvee-dierenarts adVee Dierenartsen.

